



Samkeppniseftirlitið

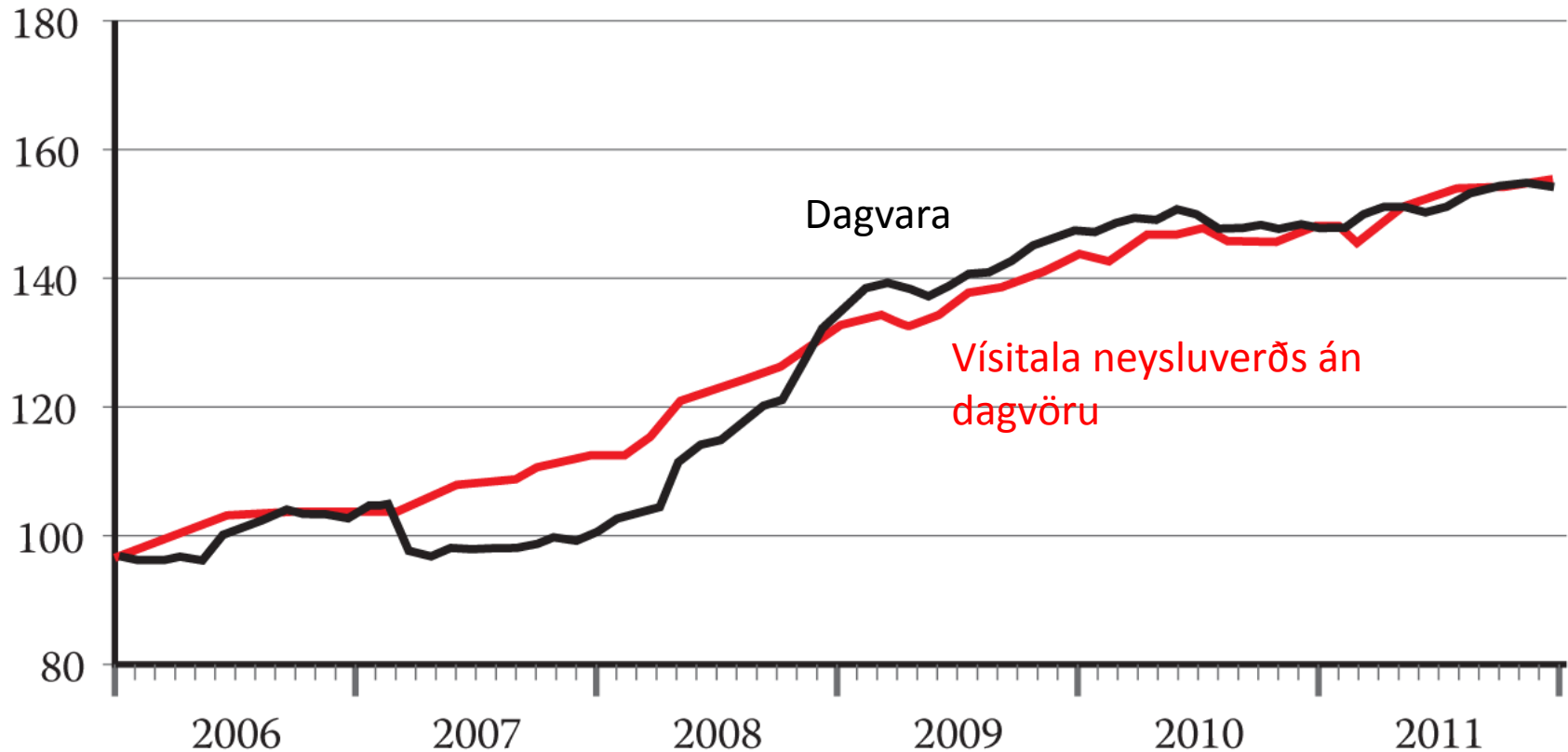
# Verðþróun og samkeppni á dagvörumarkaði

Benedikt Árnason  
Steingrímur Ægisson  
Páll Gunnar Pálsson

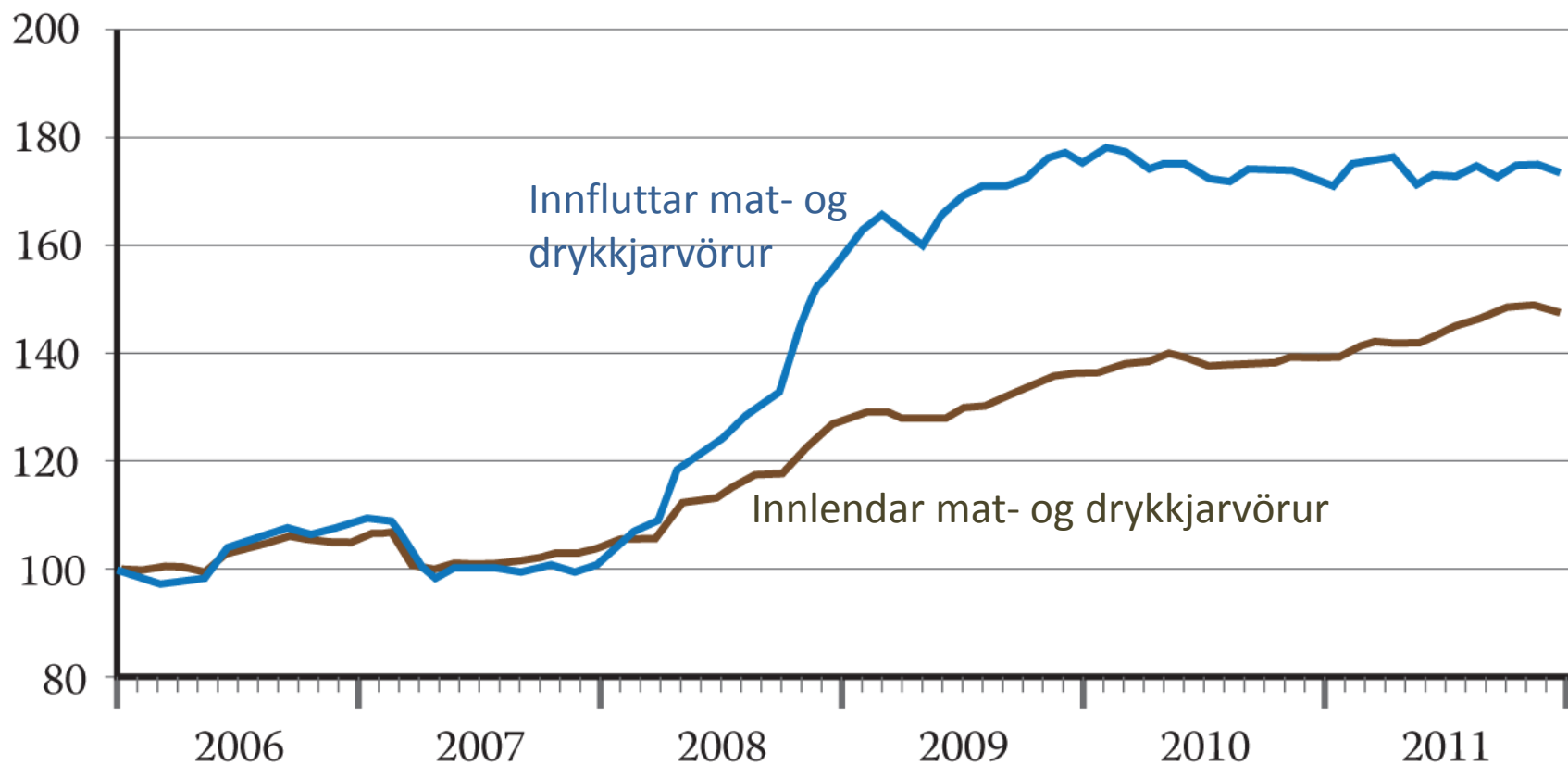
Janúar 2012



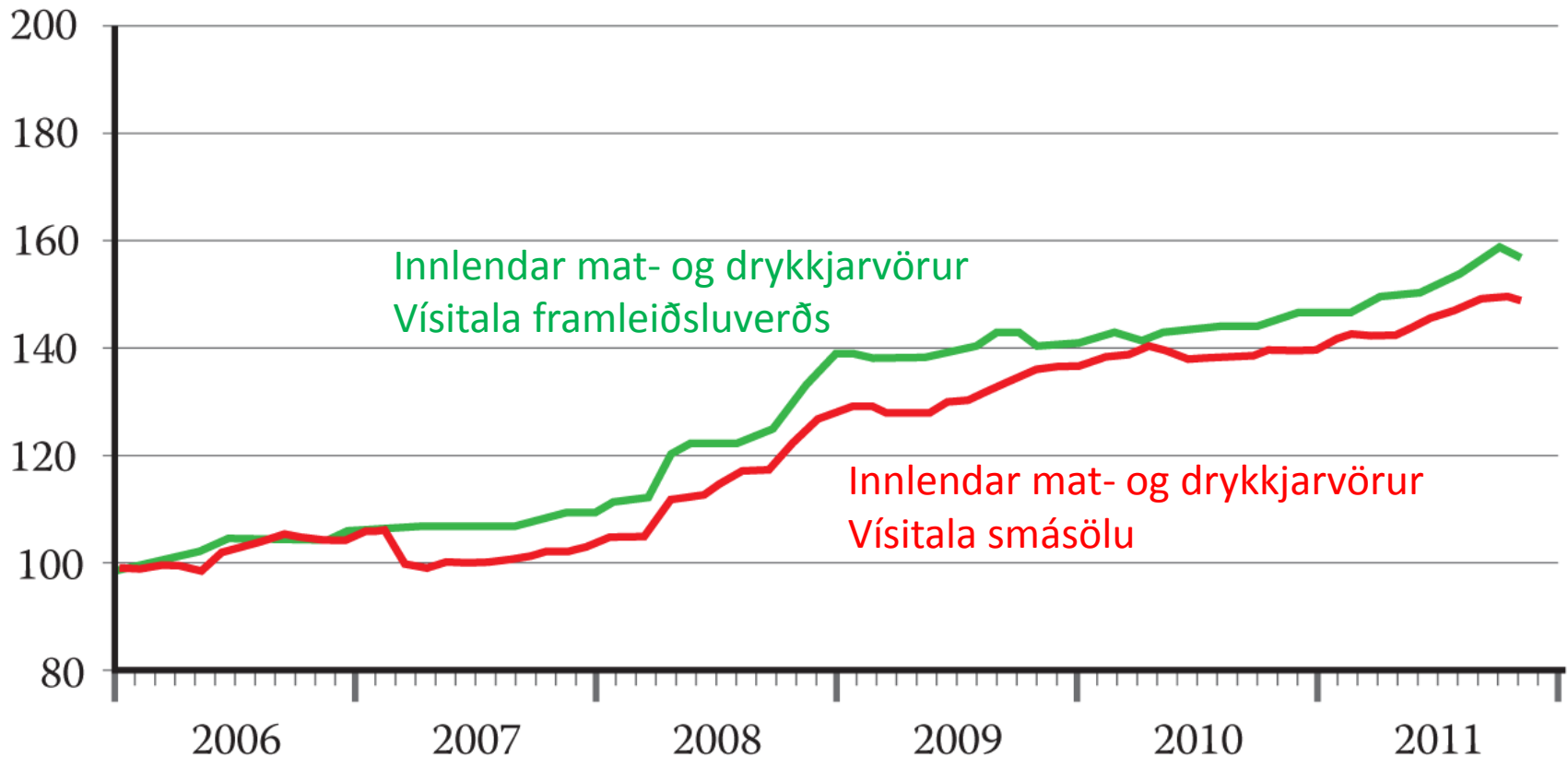
# Verðþróun á dagvörum og öðrum neysluvörum



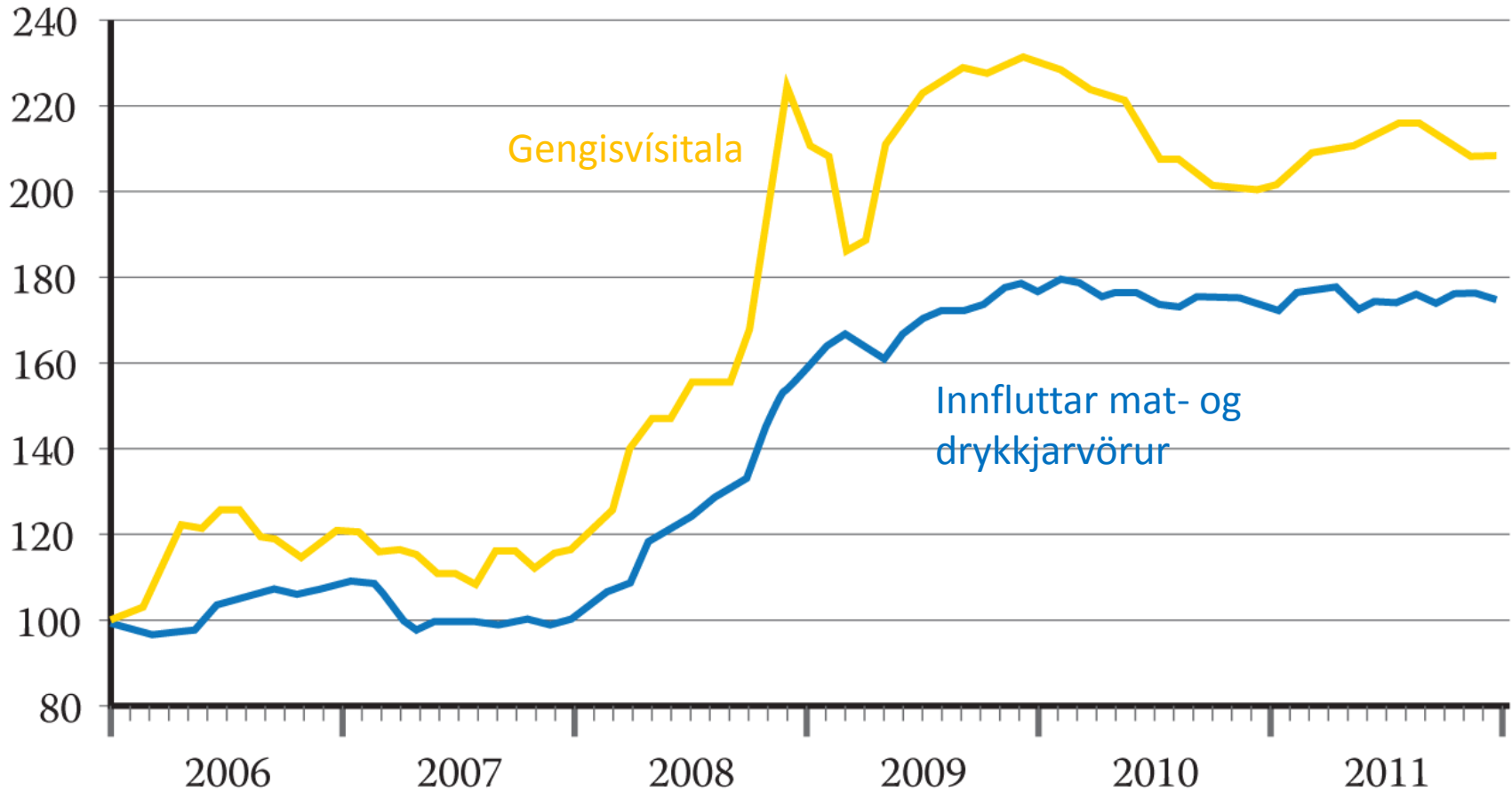
# Verðþróun innfluttra og innlendra matvara



# Verðþróun innlendra vara



# Verðþróun innfluttra vara



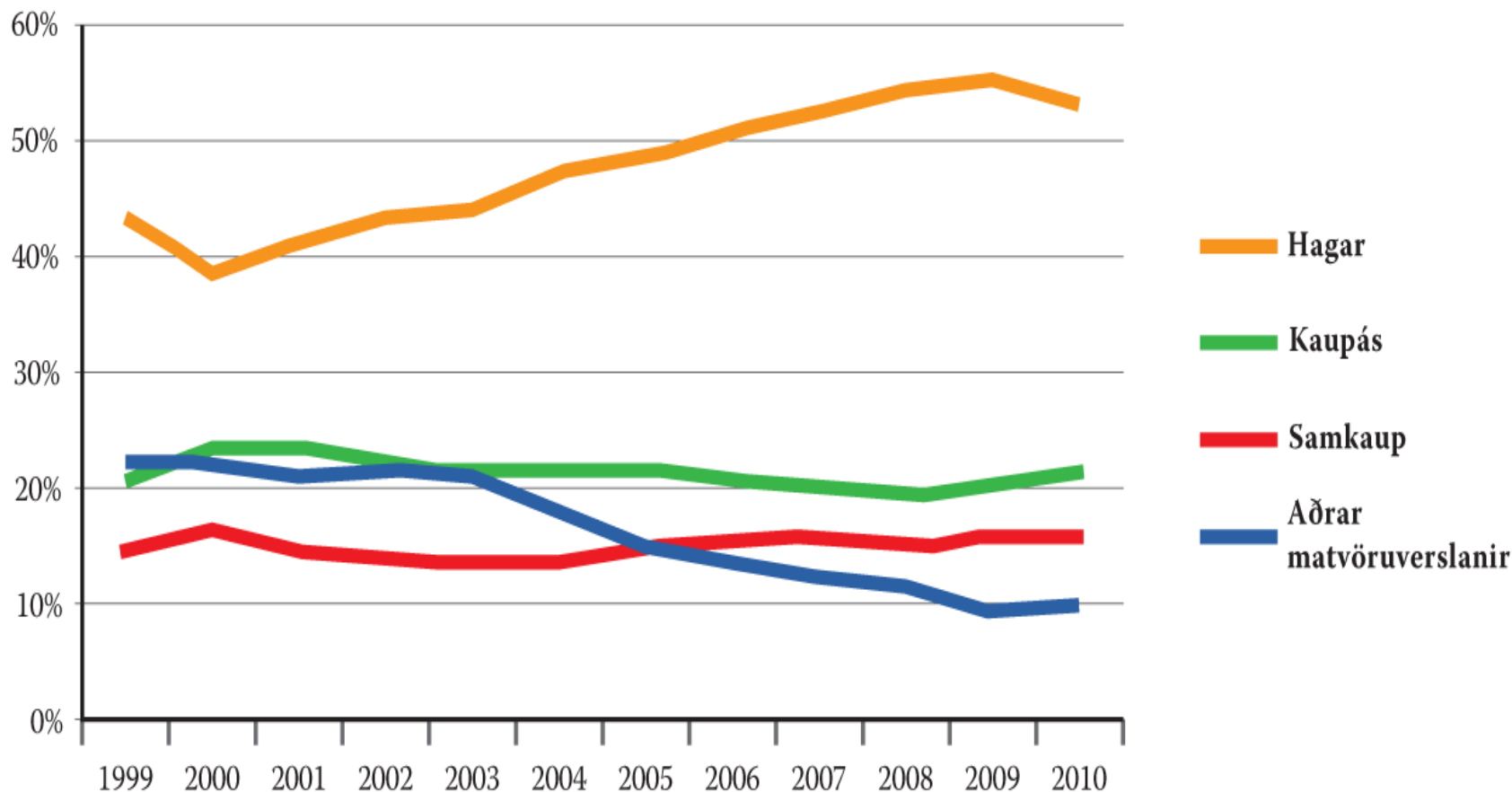
# Hækkandi verð skýrist af ytra umhverfi

- Ekki vísbendingar um að verð á dagvörum hafi hækkað meira en gengisþróun og verðhækkun á sömu vörum og hráefnum frá erlendum birgjum gáfu tilefni til.
- Upphafsstaða ekki rannsökuð sérstaklega
- Öflugri samkeppni leiðir til meiri hagkvæmni og betra verðs

# Tílefni rannsóknar

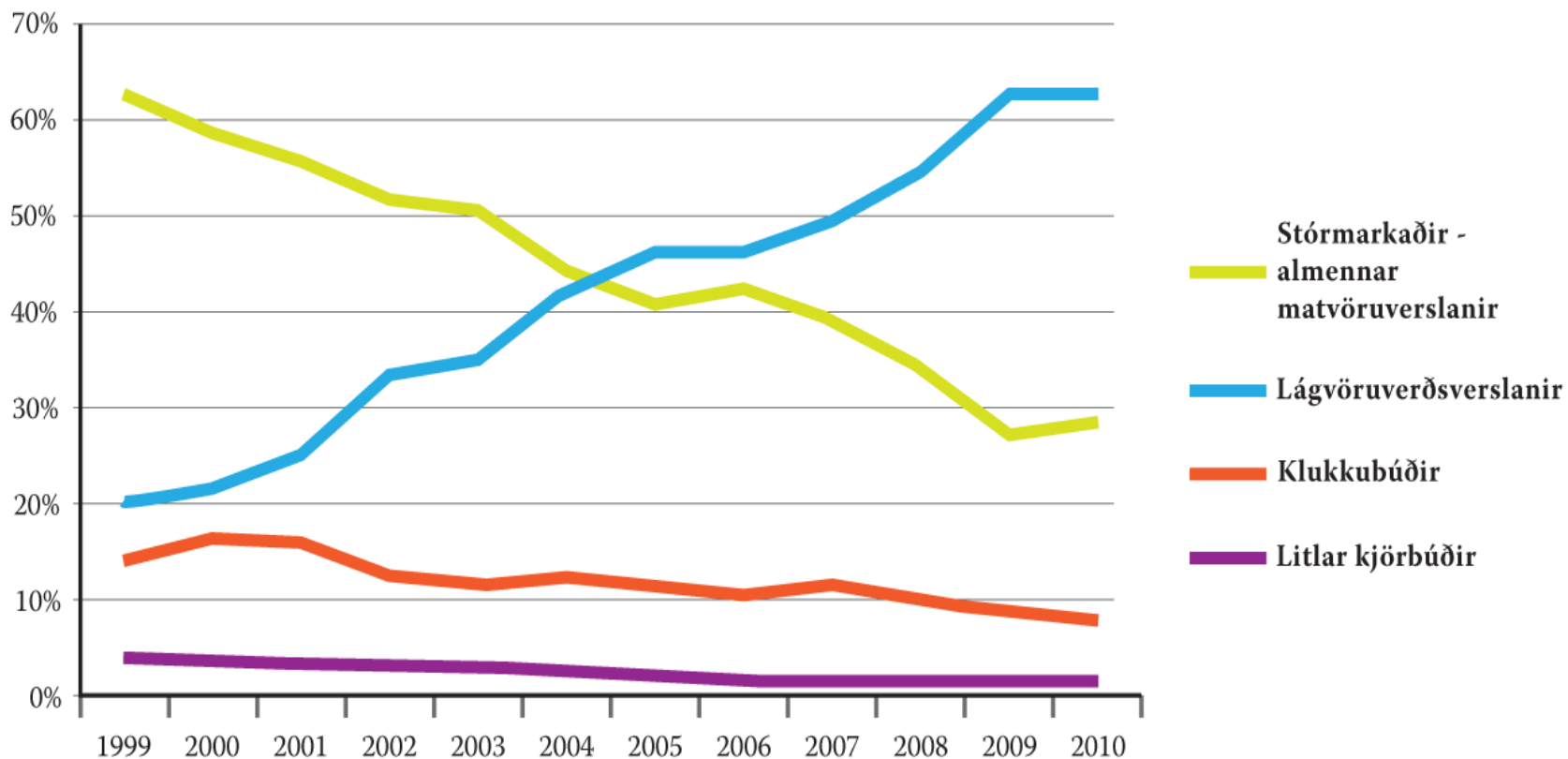
- Ábendingar frá minni matvöruverslunum á liðnum árum um mikinn kaupendastyrk stærstu verslanakeðjanna.
- Mikill munur sé á viðskiptakjörum til matvöruverslana.
- Minni verslanir hafa orðað það svo:  
*„innkaupsverð okkar hjá birgjum er svipað og útsöluverð í lágvöruverðsverslunum stóru keðjanna“*
- Þessar ábendingar leiddu til þess að Samkeppniseftirlitið hóf rannsókn á verði og viðskiptakjörum birgja til matvöruverslana haustið 2010.

# Markaðshlutdeild á landinu öllu





# Markaðshlutdeild eftir tegundum verslana



# Almennt um afslætti

- Rannsóknin staðfestir mikinn mun á afsláttarkjörum.
- Dæmi:
  - Stór verslun A með 25% afslátt. Lítil verslun B með 10% afslátt. 15% munur á afsláttarkjörum.
    - Verslun B að greiða **20% hærra** verð en verslun A.
  - Stór verslun A með 50% afslátt. Lítil verslun B með 40% afslátt. 10% munur á afsláttarkjörum.
    - Verslun B að greiða **20% hærra** verð en verslun A.
- Verslun A er með 20% álagningu í smásölu á þessum vörum.
- Verslun B er þá ekki með neina álagningu ef hún myndi bjóða sama smásöluverð og verslun A.

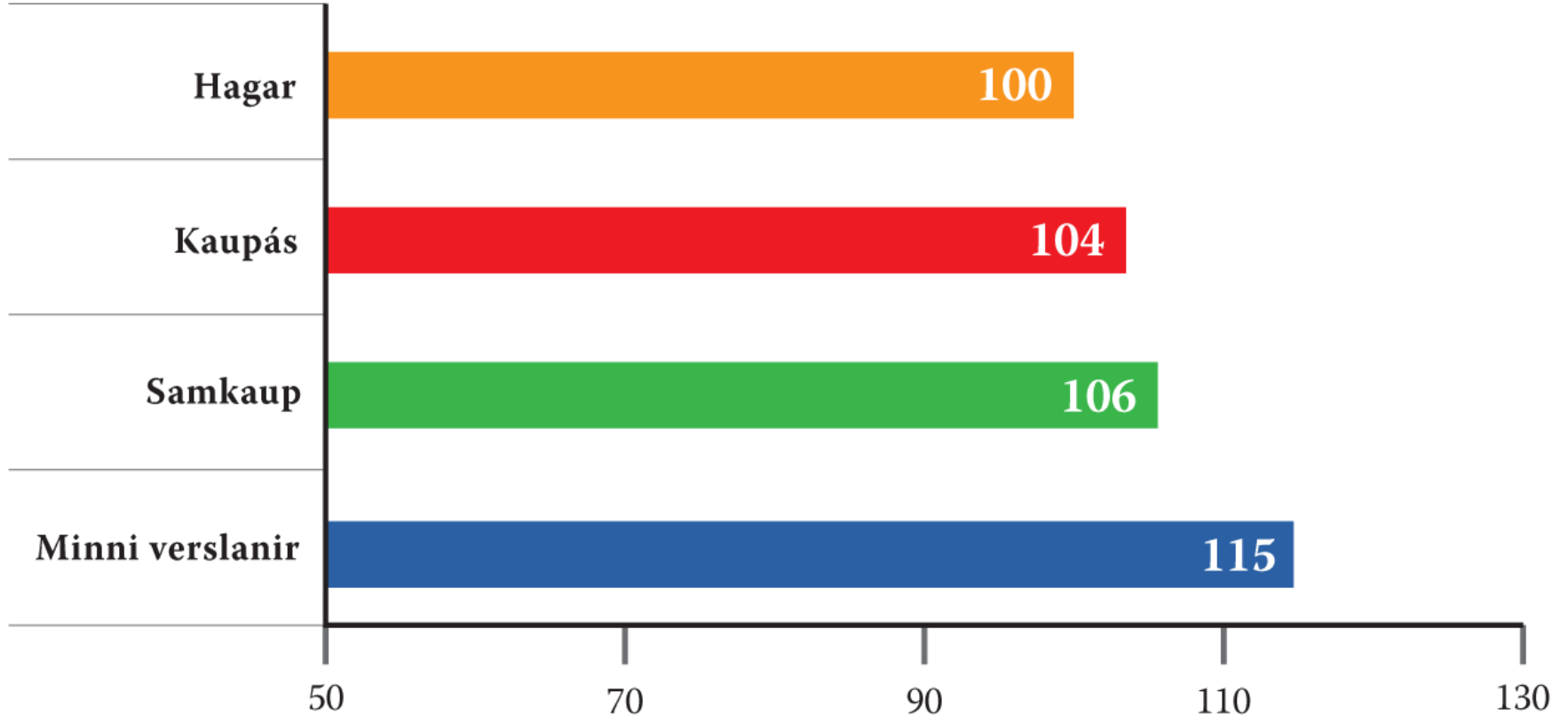


# Mismunandi viðskiptakjör

- Hafa ber í huga að margt getur réttlætt mismunandi viðskiptakjör.
- Kostnaðarhagræði:
  - Sala til birgðahúsa – hagræði í dreifingu.
  - Sala til birgðahúsa/stórra keðja – minni viðskiptakostnaður.
  - Aukið magn – minni einingakostnaður í framleiðslu.
  - Aukið magn – betri kjör innflytjenda hjá erlendum birgjum.
- Þessi atriði eiga þó síður við þegar birgjar selja og dreifa vörum beint til verslana.
  - Rök eru fyrir því að magn til einstakrar verslunar eigi þá að ráða mestu um viðskiptakjör.

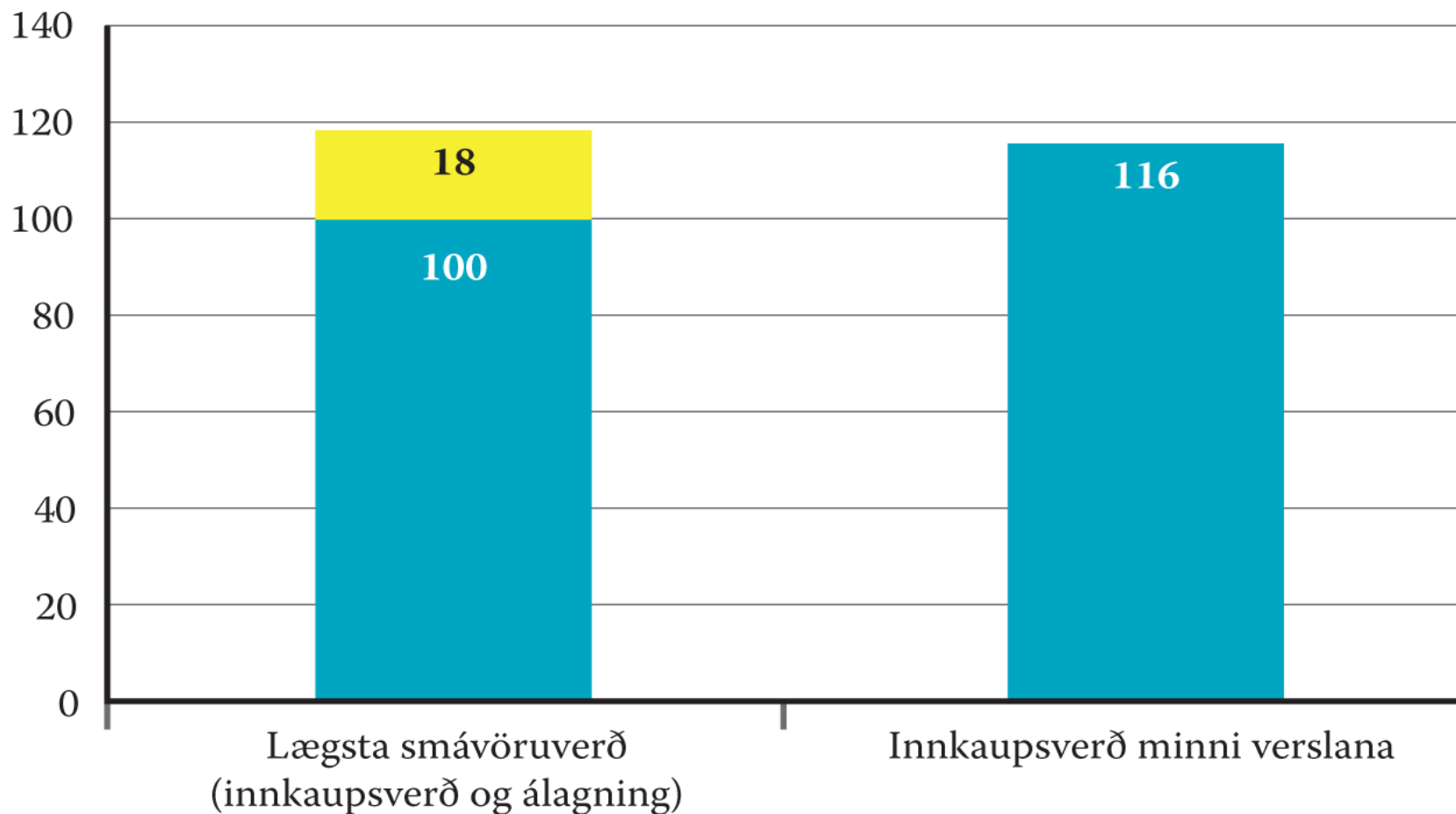


# Verð birgja til verslana – allir flokkar



Minni verslanir eru: Fjarðarkaup, Melabúðin, Miðbúðin, Kostur og Verslunin Einar Ólafsson

# Innkaupsverð og álagning – allir flokkar



Minni verslanir eru: Fjarðarkaup, Melabúðin, Miðbúðin, Kostur og Verslunin Einar Ólafsson

# Mikill munur á viðskiptakjörum

- Stóraukin hlutdeild lágvöruverðsverslana
- Vísbendingar um mikinn kaupendastyrk stærstu matvörukeðjanna.
- Mikill munur er á viðskiptakjörum birgja til smásala.
- Takmarkar möguleika minni verslana til að taka þátt í verðsamkeppni við lágvöruverðsverslanir.
- Aðgangshindranir að markaði fyrir smásölu á dagvörum.



# Skýrslan

- Aðstæður á dagvörumarkaði
  - markaðshlutdeild
- Verð og viðskiptakjör
- Aðgerðir Samkeppniseftirlitsins
  - Yfirlit
  - Mat á árangri



# Munur á verði frá birgjum til verslana

- Birgjar verða að taka verðstefnu sína til skoðunar með hliðsjón af niðurstöðum skýrslunnar.
- Styðst verðlagning við viðskiptalegar forsendur?
  - Samningar oft óformlegir
  - Vörum oft dreift beint í búðir verslanakeðja - magnhagræði óljóst
  - Kaupendastyrkur stórra verslanakeðja
- SE mun fylgja þessu eftir





# Stjórnvöld verða einnig að grípa til aðgerða

Reynsla af samkeppni góð:

2001

Grænmetissamráð upprætt – álit

2002

Afnám tolla – stuðningi breytt

Innlend framleiðsla jókst

Smásöluverð lækkaði

Neysla jókst



2012



# Aðgerðir SE – áherslur

- Undirverðlagning Haga
- Arion banki og Hagar
- Einkakaupasamningar
- Forverðmerkingar



- Verðstefna – orðspor
- Skráning í kauphöll – sala 10-11
- Aukinn aðgangur að mörkuðum
- Heiðbrigðari samkeppni + Villandi afslættir aflagðir + Auðveldari samanburður + Minni verðhækkanir



# SE leitar sjónarmiða

- ..... frá ræðumönnum á fundinum
- ..... frá aðilum á markaði
- ..... frá öðrum hagsmunaaðilum



**Frekari áherslur og aðgerðir ákveðnar**